

Työeläkelaitoksille

JOHTAVASSA ASEMASSA OLEVA TOIMIHENKILÖ JA VÄLILLINEN OMISTUS

Eläketurvakeskus on antanut soveltamisohteet johtavassa asemassa olevan osakeyhtiön tai muun yhtiön toimihenkilön eläketurvan järjestämisestä yleiskirjeessä 18/81. VAKOn päätöksen vuoksi näitä ohjeita muutetaan tällä tiedotteella.

TEL:n 2 §:n 6 momentti

Johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä ei pidetä työsuhhteessa olevana, jos hän

- yksin tai
- yhdessä perheenjäsentensä kanssa

omistaa enemmän kuin puolet osakeyhtiön osakepääomasta tai jos

- heidän omistamiensa osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkaiden äänimäärästä.

Jos muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevalla toimihenkilöllä on edellä sanottua vastaava määräämisvalta, ei häntä pidetä työsuhhteessa olevana.

Edellä mainitut toimihenkilöt kuuluvat siis YEL:n eivätkä TEL:n piiriin.

Tulkintaohjeet

Nolla -omistaja

Säännöstä on tulkittu siten, että johtavassa asemassa olevan toimihenkilön on omistettava vähintään yksi osake. Näin ollen ns. nolla -omistaja ei kuulu YEL:n piiriin, vaikka hänen perheenjäsenensä omistaisivatkin osake-enemmistön yhtiössä tai heidän osakkeidensa tuottama äänimäärä olisi yli puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä. Tulkinta perustuu VAKOn ratkaisuun.

Välillinen omistus

Aikaisemmassa VAKOn ratkaisukäytännössä ei hyväksytty YEL:n piiriin kuulumiseksi sitä, että johtavassa asemassa oleva toimihenkilö saa määräämisvaltansa yhtiössä (A) omistamalla osake-enemmistön toisessa yhtiössä (B), joka puolestaan omistaa sen yhtiön (A), jossa tämä toimihenkilö työskentelee. Välillistä määräämisvaltaa ei siis hyväksytty tarkasteltaessa johtavassa asemassa olevan toimihenkilön kuulumista YEL:n piiriin. Eläketurvakeskuksen yleiskirjeen 18/81 ohjeet ovat tämän VAKOn ratkaisukäytännön mukaiset.

Nyt VAKO on kuitenkin hyväksynyt välillisen omistuksen YEL:n piiriin kuulumiseksi tarvittavaksi määräämisvallaksi yhtiössä (3084/90/1901). Ratkaisussa johtavassa asemassa yhtiössä A oleva toimihenkilö ei omistanut yhtään tämän yhtiön osaketta. Hän omisti kuitenkin kaikki yhtiön B osakkeet, joka puolestaan omisti kaikki yhtiön A osakkeet. Hänellä oli näin ollen yhtiön B kautta välillinen määräämisvalta yhtiössä A.

Aikaisemmin VAKO on jo hyväksynyt kommandiittiyhtiössä välillisen määräämisvallan. Tapauksessa kommandiittiyhtiön vastuunalaisina yhtiömiehinä olivat osakeyhtiöt B ja C, jotka omistivat kommandiittiyhtiön puoliksi. Kommandiittiyhtiössä johtavissa asemissa olevat aviopuolisot omistivat yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli puolet kummastakin osakeyhtiöstä B ja C. Kummallakin aviopuolisolla katsottiin olevan osakeyhtiöiden kautta määräämisvalta kommandiittiyhtiössä. Näin ollen aviopuolisoiden työskentelyyn kommandiittiyhtiössä oli sovellettava YEL:a (1482/89/336).

Yhteenveto

TEL:n 2 §:n 6 momentin mukaan johtavassa asemassa oleva yhtiön toimihenkilö kuuluu siis tästä lähtien YEL:n piiriin myös silloin, kun hänellä on määräämisvalta yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yhtiössä (B), jolla puolestaan on määräämisvalta siinä yhtiössä (A), jossa hän työskentelee johtavassa asemassa.

Välillisen omistuksen selville saaminen on usein vaikeaa. Lähtökohtana on, että vakuutuksen ottajan on se selvitettävä. Takautuvasti eläkejärjestelyä ei tästä syystä yleensä muuteta.

Sen sijaan nolla -omistaja ei edelleenkään voi kuulua YEL:n piiriin.